

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44408
Nom	Tècniques i metodologies en investigació: El text
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	10.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2207 - M.U.Invest.Llengües i Literatures	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2207 - M.U.Invest.Llengües i Literatures	1 - Tècniques, metodologies i TIC aplicades a la investigació en llengües i literatures	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
MIRALLES I JORI, EULALIA	140 - Filologia Catalana

RESUM

El mòdul 44408 *Tècniques i metodologies en investigació: el text* forma part de la matèria obligatòria *Tècniques, metodologies i TIC aplicades a la investigació en llengües i literatures*. L'objectiu de mòdul és l'adquisició i desenvolupament de tècniques i mètodes d'investigació aplicats a textos de diversa índole.

Es compon de quatre assignatures obligatòries on es desenvolupen diverses competències lligades a eixos tècniques i mètodes, centrada cada una en problemàtiques i textos més específics:

1. *Oralitat i escriptura*
2. *Edició filològica de textos*
3. *El comentari literari avançat*

4. El comentari lingüístic avançat

En l'assignatura *Oralitat i escriptura* s'inicia a la investigació en les relacions entre oralitat i escriptura, prenent per objecte els processos de fixació textual, la història de l'escriptura i la interacció entre literatura oral i escrita. L'assignatura *Edició filològica de textos* ofereix una introducció a la disciplina de la Crítica Textual, entesa com l'estudi de la transmissió dels textos d'una obra i l'aplicació d'este coneixement a la presentació d'un text amb rigor i garanties d'exactitud. En l'assignatura *El comentari literari avançat* es presenten, desenrotllen i apliquen procediments d'investigació, aplicats a una obra narrativa, poètica o teatral. L'assignatura *El comentari lingüístic avançat* pretén proporcionar a l'alumnat eines pràctiques per escometre l'anàlisi lingüística de textos des d'una perspectiva integradora que vincule els diferents nivells de descripció lingüística (gramàtica, lèxic, semàntica i pragmàtica) amb els entorns comunicatius en els quals es materialitzen els actes d'enunciació.

Superant estos mòduls, l'estudiant adquireix una formació que li permet detectar centres d'interés, temes i camps d'investigació en l'àmbit de les llengües i les literatures, o en ambdós al mateix temps. Així mateix adquireix, desenrotlla i aplica diversos modes d'aproximar-se i investigar sobre els textos, que li permetran triar entre diversos mètodes en funció de l'objecte d'investigació que trie i del seu propi criteri. Tot això amb l'objectiu que afronte el mòdul Investigació avançada en llengües i literatures amb un bagatge procedimental i metodològic adequat.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Recomanacions per a totes les assignatures del mòdul:

- Haver aconseguit competències en llengua espanyola que permeten entendre l'exposició oral de continguts científics, llegir textos científics i literaris de qualsevol tipus i no adaptats, així com manejar la bibliografia recomanada.
- Haver aconseguit competències, almenys, en una altra llengua estrangera de projecció internacional, que permeten manejar bibliografia científica en eixa llengua.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

2207 - M.U.Invest.Llengües i Literatures

- Adquirir interès per fomentar, en conceptes acadèmics i professionals, l'avanç científic, social i cultural d'una societat basada en el coneixement en l'àmbit de les llengües i literatures.
- Capacitat de concebre, dissenyar i posar en pràctica un procés d'investigació en l'àmbit de les llengües i les literatures amb serietat i rigor científic.

- Poder contribuir a través de las monografías, trabajos de análisis y, principalmente, del Trabajo de fin de Máster, a ampliar las fronteras del conocimiento desarrollando un corpus que pueda merecer su publicación.
- Desenvolupament del compromís ètic, centrant-se en aspectes com ara la igualtat de gènere, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat, així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat i la multiculturalitat.
- Adquirir les metodologies adequades per a la investigació científica en llengües i literatures.
- Dominar les diferents tècniques i mètodes d'anàlisi i interpretació de textos complexos des del punt de vista formal i/o conceptual.
- Demostrar los conocimientos y destrezas necesarios para realizar ediciones críticas, ediciones bilingües y traducciones de textos literarios, filosóficos, históricos o científicos, en algunas de las lenguas estudiadas en el Máster, con el objeto de proporcionar una base material para estudios transversales.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Oralitat i escriptura

- Identificar les tècniques de fixació textual
- Ser capaç d'analitzar les relacions d'interdependència entre el text oral i escrit

Edició filològica de textos

- Aplicar tècniques i mètodes d'anàlisi i interpretació dels textos d'una obra literària per a estudiar la seua transmissió.

- Aplicar els coneixements i destreses per a realitzar edicions crítiques de textos de diversos tipus en alguna de les llengües estudiades en el màster

El comentari literari avançat

- Aplicar les metodologies i tècniques adequades per a dur a terme una investigació i interpretació d'un text literari, generals o centrades en alguns dels seus aspectes, ja siguin intrínsecs o extrínsecs al text.

- Redactar un comentari de text literari, aplicant els resultats de la investigació sobre el mateix

El comentari lingüístic avançat

- Ser capaç d'analitzar textos des d'una perspectiva integradora i global, aportar argumentacions fonamentades sobre fenòmens complexos de la comunicació i descobrir en les manifestacions lingüístiques motivacions derivades del vincle entre la llengua i els elements de la interacció.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Oralitat i escriptura

1.1. Cultura oral i cultura escrita. Els primers sistemes de fixació textual. Formes d'escriptura

1.2. Anàlisi conversacional aplicada a la literatura

1.3. Diàleg teatral vs. diàleg real: qüestions metodològiques i pràctiques

2. Edició filològica de textos

2.1. Introducció a l'edició crítica

Conceptes (text, document, obra, testimonis), fases, tipus d'edició filològica (facsimilar, diplomàtica, crítica diplomaticointerpretativa o regularitzada-, adaptada), components de l'edició crítica (estudi introductor, principis i criteris d'edició, text editat, aparat crític, abreviatures).

2.2. Anàlisi del document i de la transmissió textual

Paleografia, codicologia, bibliografia analítica; criteris de transcripció; confrontació de testimonis; tipus d'error; filiació de testimonis en el stemma.

2.3. Elaboració de l'edició crítica

L'establiment del text, elecció del text base, criteris d'esmena, l'aparat crític (tipologies), criteris d'edició (diplomaticointerpretatiu o de regularització), anotació del text; ús de programes informàtics.

3. El comentari literari avançat

3. Sessió introductòria: El text i el context. Tipus de textos literaris, exemples i tradicions.

3.1. Anàlisi del text: estructura interna i externa. Enfocaments i marcs teòrics i crítics.

3.2. El llegat de l'Amèrica Negra als seus textos: (neo)esclavitud i la matriu cultural de l'epistemologia textual afrodiaspòrica. Lectura de *Peripecias* en la vida de una jove esclava, Harriet A. Jacobs.

3.3. Intertextualitat i hibridisme en la diàspora afrodescendent: de l'Atlàntic Negre a Europa. Lectura de textos de Agnès Agbotón y Lucía Asué Mbomío

3.4. Poètica textual de la diàspora transnacional: el palimpsest literari d'Europa a Amèrica i de tornada.

Lectura de Derecho de admisión, de Yeison F. García

4. El comentari lingüístic avançat

4.1. Lanàlisi lingüísticodiscursiva i el comentari de textos com a activitat metalingüística interdisciplinària. La diversitat textual. Paradigmes teòrics i metodologies aplicades a lanàlisi textual.

4.2. Lenunciació i la dimensió pragmàtica del text. L'adequació textual. La dixi, la modalització i la polifonia.

4.3. La coherència i la cohesió textual (I). Els mecanismes de referència en la interfície gramàtica-discurs. L'estructura informativa.

4.4. La coherència i la cohesió textual (II). Els nivells organitzatius del discurs. La connexió i els connectors.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	65,00	100
Estudi i treball autònom	185,00	0
TOTAL	250,00	

METODOLOGIA DOCENT

Oralitat i escriptura

- Classes magistrals: exposició de plantejaments teòrics sobre els conceptes d'oralitat i escriptura
- Pràctiques d'aula: aplicació dels conceptes teòrics als estudis de cas proposats.
- Exposició i debat: exposició, en intervencions programades, individuals o en grup, de treballs realitzats pels estudiants sobre textos del programa. Debat amb els altres assistents.

Edició filològica de textos

- Metodologia eminentment pràctica: l'estudiant, amb el guiatge del professor, treballarà de forma deductiva, amb exercicis breus, els conceptes teòrics explicats a classe i a la bibliografia.
- Classes magistrals: exposició de conceptes, fases, tipus i criteris conduents a l'elaboració d'una edició crítica.
- Lectura i anàlisi de textos i fonts: lectura de la bibliografia per a reforçar els continguts de l'exposició en classe; anàlisi de textos per a exercicis.

El comentari literari avançat

- Classes magistrals: exposició de mètodes d'investigació i interpretació de textos literaris amb vista a l'elaboració d'un comentari sobre els mateixos. Presentació de les obres del programa.
- Pràctiques d'aula: treball pràctic sobre les obres del programa.
- Lectura i anàlisi de les obres del programa i la bibliografia bàsica sobre les mateixes.
  - Exposició i debat: exposició, en intervencions programades, individuals o en grup, de treballs realitzats pels estudiants sobre els textos del programa. Debat amb els altres assistents.

El comentari lingüístic avançat

- Classes magistrals: presentació de conceptes, models d'anàlisi i comentari sobre les lectures proposades .
- Pràctiques d'aula: comentari en grup de les lectures, discussió sobre els fenòmens analitzats, aplicació dels models d'anàlisi presentats.
- Lectura i anàlisi de textos i fonts: lectura de textos d'extensió breu de contingut teòric, discussió del contingut en classe, realització d'una breu ressenya per cada tema.
- Exposició i debat: cada alumne durà a terme una presentació individual referida a un dels fenòmens o aspectes discutits a classe.

Per a totes les assignatures:

- Tutories: reunió amb el professor de l'assignatura en vistes a concretar el tema, el seu desenrotllament i el procediment d'estudi, en cas que s'haja triat esta assignatura per al treball final de mòdul.

AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació serà el següent:

Participació activa a l'aula	50 %
Avaluació d'un treball escrit	50 %

1) Participació en classe.

- La participació en classe consistirà en la intervenció o intervencions programades de l'estudiant, individuals o en grup, sobre temes relacionats amb la matèria impartida, en cada una de les assignatures. S'indicarà a principi del curs la modalitat de la intervenció en cada assignatura. En estes exposicions es valoraran tant els continguts com els aspectes formals i les habilitats referides a l'exposició oral i, si és el cas, el domini de les ferramentes informàtiques (processador de text, presentació de diapositives).
- La participació de l'estudiant en l'assignatura triada per al treball de mòdul podrà versar sobre eixe treball.

- La intervenció de l'estudiant deurà així mateix entregar-se per escrit, en la data indicada pel professor. Tindrà una extensió entre 3 i 4 pàgines (aproximadament entre 4500 i 6000 caràcters); en el cas de presentació, s'indicarà el nombre de diapositives en la planificació de les exposicions.

- La mitjana de les qualificacions obtingudes en les quatre assignatures es ponderarà com un 50% de la qualificació del mòdul. Per a calcular la mitjana serà obligatori haver participat en totes les assignatures i haver obtingut en cada una d'elles, almenys, una qualificació de 4/10. En tot cas, serà imprescindible haver obtingut una nota mitjana de participació en classe igual o superior a 5/10 per a aprovar el mòdul.

2) Treball escrit

- L'estudiant presentarà un treball escrit de mòdul en una de les assignatures del mateix, lliurement triada.

- El treball tindrà una extensió d'entre 20 i 25 pàgines, incloses les notes a peu de pàgina i la bibliografia (aproximadament entre 44.000 i 55.500 caràcters amb espais; interlineat 1,5; lletra Times New Roman). S'entregarà en dos formats: en paper, a la bústia del professor/a responsable del treball, i, a més, en un arxiu en format pdf, a l'Aula Virtual.

- Calendari. L'estudiant disposarà de termini fins al 14 de novembre de 2023 per a comunicar al coordinador del mòdul i al professor o professora corresponent l'assignatura triada. La data d'entrega dels treballs es comunicarà abans del 4 de desembre de 2023. És preceptiva, almenys, una tutoria amb el professor o professora triada durant l'elaboració del treball.

- L'estudiant haurà de procedir a la defensa oral de treball, si ho sol·licita el professor corresponent.

- En l'avaluació es tindran en compte els aspectes propis d'un treball d'investigació així com la presentació i la correcció gramatical.

- La qualificació obtinguda es ponderarà com un 50% de la qualificació final del mòdul.

- No seran acceptats els treballs que no s'entreguen en el mode i el termini establits.

3) Qualificació final de l'assignatura i convocatòries

- La qualificació final serà la mitjana de les qualificacions del treball de mòdul i la participació en classe. Només es procedirà al càlcul de la mitjana, si en cada un dels dos exercicis s'ha obtingut almenys una qualificació de 5/10.

- Les qualificacions obtingudes en tots els exercicis, ja siguen d'assignatura o de mòdul, seran conservades en 2a convocatòria. Tots els exercicis són recuperables en 2a convocatòria. En el cas que un exercici d'assignatura incloga una activitat de classe, individual o en grup, el professor li indicarà a l'estudiant l'activitat concreta que haurà de realitzar en 2a convocatòria per a la recuperació.

La detecció de plagi en qualsevol exercici ocasionarà el suspens del mòdul. Així mateix, és imprescindible assistir almenys al 80% de les classes de cada assignatura per a ser avaluat en ella.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Tema 1

Havelock, Eric A. La musa aprende a escribir. Reflexiones sobre oralidad y escritura desde la Antigüedad hasta el presente. Barcelona: Paidós, 2008.

Kerbatat-Orecchioni, Catherine (1996). Dialogue théâtral vs conversations ordinaires. Cahiers de praxématique, 26, 32-49.

Levinson, Stephen C. (1989). Pragmática. Barcelona: Teide (traducción española de 1983, Pragmatics, Cambridge-London, Cambridge University Press).

Rodríguez Mayorgas, Ana. Arqueología de la palabra: oralidad y escritura en el mundo antiguo. Barcelona: Bellaterra, 2010.

Vallejo, Irene. El infinito en un junco. La invención de los libros en el mundo antiguo. Madrid: Ediciones Siruela, 2020.

Woodard, Roger D. (ed.). The Cambridge Encyclopedia of the Worlds Ancient Languages. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

- Tema 2

- Blecua, Alberto, Manual de Crítica Textual (Madrid: Castalia, 1983)

- Martínez-Gil, Víctor (coord.), Models i criteris de l'edició de textos (Barcelona: UOC, 2013)

- Tanselle, G. Thomas, The Varieties of Scholarly Editing, en Scholarly Editing: A Guide to Research,

- D. C. Greetham, ed., (New York: MLA, 1995), 9-32.

-

Tema 3

Barthes, Roland. et al. Análisis estructural del relato. Buenos Aires: Tiempo Contemporáneo, 1974.

Estébanez Calderón, Demetrio. Diccionario de términos literarios. Madrid: Alianza, 1996.

Díaz Narbona, Inmaculada. Afroeuropeas del XXI: el estallido del concepto de identidad. Parcours culturelles. Être et devenir. Coord. Maia Morel, Quebec, Editions Peisaj, 2010. 228-240.

Eagleton, Terry. Cómo leer literatura. Madrid: Editorial Planeta, 2016.

Eagleton, Terry. Cómo leer un poema. Madrid: Ediciones Akal, 2010.

Eguíluz Ortiz de Latierro, Federico. "La rebelión de los esclavos y la literatura norteamericana". Revista de Estudios Norteamericanos 7 (2000): 167-178.

Gallego Durán, Mar. A ambas orillas del atlántico. Geografías de hogar y diáspora en autoras afrodescendientes. Oviedo: KRK Ediciones, 2016.

Hall, Stuart. The Global and the Local: Globalization and Ethnicity. Culture, Globalization and the World-system. Ed. Anthony D. King, London: Macmillan, 1997. 19-38.

Manuel Cuenca, Carme. "Literatura desde la exterioridad salvaje: el descubrimiento de la voz silenciada de la esclava afro-americana". Asparkía: Investigació Feminista 8 (1997): 31-48.

Odartey-Wellington, Dorothy. Trans-Afrohispanismos. Foro Hispánico: revista hispánica de Flandes y Holanda 58 (2018): 1-19.

Ranciére, Jacques. Política de la literatura. Buenos Aires: libros del Zorzal, 2011.

Ricoeur, Paul. Tiempo y narración. México: Siglo XXI, 1995.

- Rodríguez, Juan Carlos. *La norma literaria*. Granada: Diputación Provincial de Granada, 1994
- Sullà, Enric. (ed.). *Teoría de la novela. Antología de textos del siglo XX*. Madrid: Crítica, 1996.
- Walters, Wendy W. *At Home in Diaspora: Black International Writing*. Minneapolis, University of Minnesota Press, 2005.

-
Tema 4

- Calsamiglia, Helena & Amparo Tusón (1999): *Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso*. Barcelona: Ariel.
- Cuenca, Maria Josep (2000): *Comentario de textos: los mecanismos referenciales*. Madrid: Arco Libros.
- Cuenca, Maria Josep (2010): *Gramática del texto*. Madrid: Arco Libros.
- Halliday, M.A.K. & Matthiessen, M. I. M. (2014). *An Introduction to Functional Grammar*. (4th ed). London: Edward Arnold.
- Portolés, José (2007): *Marcadores del discurso*. Barcelona: Ariel.
- Portolés, José (2010): *Pragmática para hispanistas*. Madrid: Síntesis.
- Taboada, Maite (2004): *Building Coherence and Cohesion: Task-Oriented Dialogue in English and Spanish*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Complementàries

- Tema 1

- Gentili, Bruno. *Poesía y público en la Grecia Antigua*. Barcelona: Editorial Sirmio, 1996.
- Guarducci, Margherita. *Lepigrafia greca dalle origini al tardo impero*. Roma: Istituto Poligrafico dello Stato, 1987.
- Parry, Milman. *The Making of Homeric Verse. The Collected Papers of Milman Parry* (Ed. Adam Parry). Oxford: Clarendon Press, 1971.
- Van Emde Boas, Evert (2017a). *Analyzing Agamemnon: Conversation Analysis and Particles in Greek Tragic Dialogue*. *Classical Philology* 112: 411-434.
- Zumthor, Paul. *La letra y la voz. De la literatura medieval*. Madrid: Editorial Cátedra, 1989.

-
Tema 2

- Canfora, L., *El copista como autor* (Salamanca: Delirio, 2014)
- Greetham, David C., ed. *Scholarly Editing: A Guide to Research* (New York: MLA, 1995).
- Martines, Vicent, *L'edició filològica de textos* (València: Universitat de València, 1999).

- Tema 4

- Cornish, Francis (2018): *Anadeixis and the signalling of discourse structure*, dins Ribera, Josep E., Marín, Maria Josep & Núria Alturo, ed. *Els mecanismes de referència en la interfície gramàtica-discurs*. Monogràfic de Quaderns de Filologia. *Estudis Lingüístics*, 23, 33-57.
- Cuenca, M. Josep (2014): *The use of demonstratives and context activation in Catalan parliamentary debate*, *Discourse Studies*, 16, 1-24.

- Jiang, Freng & Ken Hyland (2017): Metadiscursive nouns: Interaction and cohesion in abstract moves, *English for Specific Purposes*, 46, 114.
- Maldonado, Ricardo (2020): Deixis in Spanish Research, dins Dale A. Koike & César Felix-Brasdeer, ed. *The Routledge Handbook Of Spanish Pragmatics*, Routledge: New York.
- Ribera, Josep E. & M. Josep Cuenca (2013): Use and translation of demonstratives in fiction: A contrastive approach (English-Catalan). *Catalan Review*, 27, 27-49.
- Ribera, Josep E. & Maria Josep Marín (2018): Lexical encapsulation and evaluation in parliamentary debate, *ELUA*, 32, 291-315.